

MINISTERUL ENERGIEI

16.1765 / BGI / 3.09.2025

APROBAT,

PRIM-MINISTRU

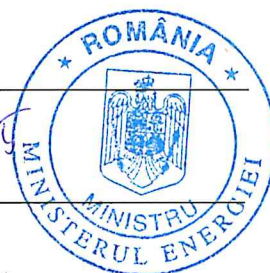
ILIE-GAVRIL BOLOJAN

MEMORANDUM

Avizat: Marian NEACȘU, Viceprim-ministru

De la: Bogdan-Gruia IVAN, Ministrul Energiei

3.09.2025

Tema: "Măsuri de reforma a pieței de energie pe termen scurt, pentru a avea prețuri corecte la consumatorii finali"

Prezentul document este realizat în conformitate cu contextul european, directivele Comisiei Europene, recomandările Eurelectric, ACER și Agenției Internaționale a Energiei (IEA).

I. Mecanismul Market Maker

Asigurarea condițiilor necesare aplicării și operationalizării mecanismului de market maker, definit prin Ordinul *pentru aprobarea Regulilor generale privind implementarea activității de market making pe piețele centralizate de gaze naturale și pe piețele organizate de energie electrică* al președintelui ANRE nr. 15/29 aprilie 2025, aplicabil pentru piețele organizate de energie electrică din 1 iulie 2025 și pentru piețele centralizate de gaze naturale din 1 aprilie 2026.

Pentru asigurarea lichidității pieței și transparenței în formarea prețului, mecanismul de *Market Maker* definit de ANRE trebuie operaționalizat rapid. Conform bunelor practici europene, acest rol trebuie clarificat pentru a evita distorsiuni și a încuraja concurența. Implementarea este în linie cu recomandările ACER privind consolidarea funcționării piețelor angro de energie.

Etape de realizat:

- Operatorii piețelor de energie electrică să finalizeze infrastructura de implementare.
- Ministerul Energiei să încurajeze companiile unde este acționar majoritar pentru a participa activ;

Termen de realizare: 0-3 luni;

Beneficii vizibile: 3-6 luni;

II. Extinderea mecanismelor de garantare a tranzacțiilor de energie realizate pe piața angro

Suplimentar mecanismului aprobat de ANRE în luna iulie a acestui an (constituirea unei garanții minime la semnarea contractului pe pietele la termen, de 5% pentru livrări cu durata mai mare de 6 luni și 10% pentru livrări cu durata mai mică de 6 luni, precum și un termen de plată de 15 zile de la semnare), *va fi accelerată implementarea unei contrapărți centrale (CCP)*, care va reduce riscul speculativ și va întări încrederea în funcționarea pieței de energie electrică.

Astfel, operaționalizarea contrapărții centrale naționale și a serviciilor de compensare ale CCP-RO, din perspectiva cadrului de tranzacționare la termen a energiei electrice, prin contracte forward, va presupune:

- Asumarea de către membrii compensatori și participanții la tranzacționare, ca risc de contraparte, numai a riscului aferent CCP-RO, în calitate sa de contraparte centrală. Considerând că: CCP-RO este o entitate reglementată și monitorizată prin ASF, BNR și ESMA, că este o entitate permanent capitalizată la nivelul riscurilor asumate, riscul de contraparte în raport cu CCP-RO este unul mult diminuat comparativ cu asumarea riscului de contraparte al unei contrapărți participant la piață.

- Aplicarea unui model de risc, aferent mecanismelor de garantare a tranzacțiilor în cadrul contrapărții centrale, validat din perspectiva cerințelor aplicabile conform cadrului legal european și național instituit și subscris Regulamentului 648/2012 *al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții (EMIR)* astfel cum a fost acesta modificat prin pachetul EMIR 3.0, dimensionat astfel încât să fie evitat în cel mai mare grad efectul manifestării unor riscuri sistemice, de contagiune, în cazul neîndeplinirii obligațiilor de către un membru compensator,

- Optimizarea cheltuielilor cu garanțiile constituite pentru garantarea tranzacțiilor prin calculul expunerilor și obligațiilor de garantare la nivelul poziției nete a portofoliului de tranzacții,

- Aplicarea unui mecanism de gestionare a situațiilor de neîndeplinire a obligațiilor în cadrul căruia, pe lângă garanțiile constituite de către membrii compensatori, sunt angrenate resursele proprii ale contrapărții centrale.

Autorizarea CCP.RO va presupune derularea unor procese de evaluare de către ASF, BNR și ESMA conform temenelor stabilite prin prevederile EMIR. Operaționalizarea CCP-RO se va realiza ulterior obținerii autorizării ASF, în termenele prevazute.

Etape de realizat:

- **Operaționalizarea societății CCP-RO:**

Termen de realizare: 6-12 luni;

Beneficii vizibile: 12-24 luni.

III. Optimizarea costurilor de achiziție a energiei pentru consum propriu tehnologic (CPT)

Costurile cu achiziția energiei necesare pentru consumul propriu tehnologic (CPT) al operatorilor de distribuție reprezintă 20%-25% din costul total.

Soluție de optimizare propusă:

Prin implementarea unui mecanism de achizitor unic pentru CPT al operatorilor de distribuție, în linie cu recomandările IEA privind eficientizarea costurilor de rețea, se creează premisele scăderii costului cu această componentă. Reducerea CPT va conduce la scăderea tarifelor de distribuție platite de consumatorii finali și, automat, la scăderea valorii facturii.

Etape de realizat:

- **Ministerul Energiei modifică și/sau completează legislația primară pentru implementarea mecanismului;**
- **ANRE elaborează o metodologie de implementare a cadrului de funcționare a mecanismului.**

Termen de realizare: 0-3 luni

Beneficii vizibile: 12-24 luni

IV. Preturi dinamice / differentiate și implementarea masivă a contorizării inteligente

În contextul tranziției energetice și al creșterii ponderii regenerabilelor, România trebuie să accelereze implementarea tarifelor dinamice, în linie cu recomandările Comisiei Europene și Eurelectric.

Odată cu ponderea tot mai mare a energiei electrice produse din surse regenerabile (în special solar), curba de producție-consum a SEN (Sistemul Energetic Național) a cunoscut o schimbare de paradigmă.

Vârfurile de consum se înregistrează în special în orele de seară (18-22), urmate de cele din orele de dimineață (06-11). Cea mai ieftină energie pe piața SPOT (PZU - Piața pentru Ziua Următoare) este cea produsă și tranzacționată între orele 11-18.

Ca exemplu, în data de marți 13 august 2025, în intervalul 11:00 - 13:00 prețul energiei a fost între 34 și 52 RON/MWh, în intervalul de vârf de dimineață între 400-500 RON/MWh, iar în intervalul de vârf de seară (orele 18-22) între 700 - 1.500 RON/MWh.

Astfel, și necesarul de echilibrare (respectiv import de energie) este semnificativ în orele cu vârf de consum de seară, ceea ce face ca prețul mediu pe piața din România să fie printre cele mai mari din UE (complementar cu provocările structurale - lipsa interconexiunilor cu Vestul).

Astfel, similar altor piețe de energie electrică din UE (ex: UK, Italia, Franța, Estonia & Țările Baltice), odată cu schimbarea comportamentului de consum-producție la nivel macro, România trebuie să încurajeze adaptarea consumului la nivelul consumatorului final în linie cu producția internă de energie (pentru a atenua exportul de energie la preț mic și importul la preț mare).

Analizând datele statistice, observăm că 16% din totalul locurilor de consum casnic înregistrează 43% din totalul consumului de energie electrică (consum >250 kWh/lună).

Tranșă de consum -Anul 2024-	Consum anual cuprins în intervalul (kWh):		Număr locuri de consum	Pondere număr locuri de consum din total (%)	Consum anual (kWh)
DA	>=0	<1000	4.045.855	46,4%	2.254.520.000
DB	>=1000	<2500	3.234.643	37,1%	5.725.250.000
DC	>=2500	<5000	1.078.220	12,4%	3.564.820.000
DD	>=5000	<15000	315.828	3,6%	1.658.910.000
DE	>=15000		43.845	0,5%	703.800.000
Total			8.718.391	100%	13.907.300.000

	Număr locuri de	Consum anual
DC+DD+DE	1.437.893	5.927.530.000
Pondere	16%	43%

Pentru implementarea tarifelor diferențiate sunt necesare Sistemele de Măsurare Inteligentă - SMI (smart meter). Aproximativ 32% din totalul contoarelor din România sunt SMI.

Măsura are rolul de:

- a scădea costul cu energia electrică cu până la 24% la consumatorii finali;
- a reduce importul de energie la prețuri mari.

Notă: În prezent există în regulamentul de furnizare aprobat de ANRE obligația furnizorilor cu mai mult de 200.000 consumatori de a oferi tarife dinamice (preț orar înregistrat pe PZU), însă rata de contractare este mică - se pretează pentru o mică categorie de consumatori.

Având în vedere prețurile mari ale energiei electrice, propunem implementarea sistemului de prețuri dinamice sau diferențiate, mecanism prin care consumatorii pot beneficia de prețul real al energiei, atunci când este produsă.

Preturile dinamice reprezintă un factor de motivație pentru consumatori, aceștia putând să-și modifice tiparul de consum în funcție de prețul pieței, cu efect dublu de (1) reducere a facturii de energie dar și (2) de aplatizare a curbei de sarcină și reducerea presiunii de pe rețele în varfurile de consum.

Acest mecanism creaza premisele urgentarii proiectului de implementare a contorizarii inteligente, proiect aflat in intarziere.

Etape de realizat:

- **ANRE:** Completarea regulamentului de furnizare a energiei electrice prin includerea obligativitatii pentru furnizorii care au peste 200.000 de clienți finali de a pune la dispozitia clientilor solutii digitale de monitorizare si accesare a tarifelor dinamice in timp real (soluții transparente care sa faciliteze accesul facil la energia dinamică pentru clienți);
- **Furnizorii de energie:** timp alocat pentru dezvoltare si promovare solutii;
- **Fonduri nerambursabile europene - buget 150 milioane euro - pentru:**
 - - instalarea de contoare inteligente de catre operatorii de distributie;
 - - dezvoltarea de solutii digitale de catre furnizorii de energie.

Termen de realizare: 0-12 luni;

Beneficii vizibile: 12-24 luni.

V. Coerenta in ceea ce inseamna eficienta energetica in sectorul economic, public si rezidential

Programele de eficiență energetică trebuie consolidate sub o coordonare unică, în linie cu recomandările Comisiei Europene privind utilizarea eficientă a fondurilor. Crearea unui task-force interministerial va permite maximizarea impactului investițiilor și reducerea consumului pe termen lung.

Ministerul Energiei, Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene gestioneaza fonduri destinate programelor de crestere a eficientei energetice.

Se recomanda crearea unui task-force interministerial care sa centralizeze si monitorizare, in vederea utilizarii eficiente a fondurilor.

Se recomandă Ministerul Energiei ca principal punct de coordonare pe programe destinate eficientei energetice.

Etape de realizat:

- **Ministerul Energiei să fie desemnat coordonator principal;**
- **Crearea unui mecanism interministerial de monitorizare.**

Propuneri:

Având în vedere cele expuse, supunem analizei și aprobării măsurile propuse de reformare a pieței de energie electrică pe termen scurt, enunțate la punctele 1-6 de mai sus.